

DANES NAGRADNO ŽREBANJE

GORENJSKE

LETO VI. / ST. 13

KRANJ, 28. MARCA 1953

CENA 8.— DIN

DOBRO - TODA NE DOVOLJ

Premalo žena in mladine kandidira, še manj pa jih bo, kot izgleda, izvoljenih

Po dosedanjih poročilih, s katerimi razpolaga uredništvo, in mnenju tovarišev z Okrajnega sindikalnega sveta so letošnje priprave veliko bolj živahne in popolnejše kot doslej. Skoraj vsa večja podjetja so letos razpisala anketo o delu starih delavskih svetov in posameznih članov. Tako so sindikalne organizacije zvedele mnenje in razpoloženje kolektivov ter temu primerno sestavile nove kandidatne liste. Vendar pa velja tudi za kranjski okraj, da je v pripravah preveč zanemarjena politična plat. Saj bi sicer ne mogli ugotovljati, da se še vedno ponavljajo stare napake: Premalo žena kandidira, še manj pa jih bo — po vsej verjetnosti! — izvoljenih. To nam potrjujejo že prve volitve. V »Inteksu«, kjer prevladujejo med delavstvom žene, je od 55 izvoljenih le 9 žena, čeprav so bile na kandi-

opravili izbiro kot formalnost. Povsod so delavci živahno razpravljali o vsakem posamezniku. Najbolj temeljiti so bili v tržiški bombažni predilnici, kjer so razen sindikalne sprejeli še posebno kandidatno listo na predlog skupine delavcev. Slednja prav nič ne zaostaja za sindikalno, kar pomeni, da je v izbiro dovolj sposobnih tovarišev. Kolektiv je tako imel večjo možnost izbirati.

Druga bistvena pomanjkljivost vseh priprav je v tem, da se je vse preveč razpravljalo o tem, kako je svet ali posamezni član opravil svoje konkretne naloge in koliko se je pokazal strokovno zrel. Zanemarjena so bila načelna vprašanja, ki zadevajo uveljavljanje organov delavskega upravljanja, odnose z upravnim vodstvom, probleme birokratizma itd. — skratka zanemarjena je bila politična razčlemba. Da je to potrebno, nam potrjuje več primerov. Naj jih navedemo le nekaj. V Mestni klančnici ima upravnik še vedno prvo in zadnjo besedo. V »Tekstilremontu« in »Savi« je prišla do izraza birokratična samovolja prav pri predsednikih delavskega sveta, oz. sindikata. V podjetju »Čistoča« še najde delavce, ki ne vedo za delavski svet in upravni odbor. Takih primerov je še več, zlasti v manjših podjetjih.

Se na nekaj je treba opozoriti. Ko bodo prišle na vrsto volitve v upravne odbore, bodo morale sindikalne organizacije paziti, da ne bodo zopet voljeni v pretežni večini strokovnjaki iz uprave podjetja. To velja v prvi vrsti za manjše kolektive. Tu so doslej prevladovali različni upravni uslužbenci. Slednji že po službeni dolžnosti skrbijo za upravne posle. Njih naj upravni odbori kličejo na poročanje in posvet, delavci pa naj se v teh organih usposablja za vodenje podjetja.

Ob Bohinjskem jezeru

PRED TURISTIČNO SEZONO

MONOPOLIZEM in NERAZUMEVANJE

močno ovira razvoj tujskega prometa v Bohinju - Tudi vprašanje gostišč in prometnih zvez je pereče

Statistika o razvoju turizma je vsekakor pomanjkanje goščišč, ker je bil Bohinj med vojno relativno najbolj prizadet. Tudi pomanjkljivosti v prometnih zvezah so postale po vojni še bolj občutne. Vozni redi vlakov z Jesenic in obratno so v glavnem vsklajeni s potrebami Železarne (dovoz in odvoz delavstva), niso pa pri tem upoštevane potrebe tujskega prometa. Tako si n. pr. turist, ki letuje v Kranjski gori, ne more privoščiti enodnevnega izleta v Bohinj, ker preprosto ne pride v enem dnevu tja in nazaj.

Le Bohinj po številu gostov še vedno zaostaja za 1938. letom. Pred vojno med najbolj obiskanimi kraji v Sloveniji (za Bledom in Kranjsko goro), je padel v 1952. letu že na peto mesto, število gostov pa se je v primerjavi z 1938. letom zmanjšalo za 18.000.

Delen vzrok za tako stanje je vselej pomanjkanje goščišč, ker je bil Bohinj med vojno relativno najbolj prizadet. Tudi pomanjkljivosti v prometnih zvezah so postale po vojni še bolj občutne. Vozni redi vlakov z Jesenic in obratno so v glavnem vsklajeni s potrebami Železarne (dovoz in odvoz delavstva), niso pa pri tem upoštevane potrebe tujskega prometa. Tako si n. pr. turist, ki letuje v Kranjski gori, ne more privoščiti enodnevnega izleta v Bohinj, ker preprosto ne pride v enem dnevu tja in nazaj.

Kritično je tudi vprašanje avtobusnih zvez. V letni sezoni sicer SAP pošlje avtobus, ki redno vozi od železniške postaje v Bohinjski Bistrici do »Zlatoroga«. Ni pa nobene prave zveze od »Zlatoroga« do slapa Savice, niti ni dobrih zvez v tzv. »mrtvi sezoni«, katere daje pa so zelo raztegljive, ker jih določa dobiček. Bohinjci so mnenja, da je treba »mrtvo sezono« skrajšati na minimum in da se pri tem ne bi smelo — vsaj v začetku ne — gledati samo na dobiček.

Vse te pomanjkljivosti so uvideli tudi Bohinjci sami. Zato so se oklenili svojega »Turističnega društva«, ki je do danes doseglo že pomembne uspehe. Obnovili in preuredili so brivnico pri Sv. Janezu, na postaji v Bohinjski Bistrici so montirali reliefne karte Bohinja z okolico, slično karto bo-

do letos postavili tudi pred in-formacijsko pisarno, uredili so kažipote za vse izletniške točke in izdelali detajlen prospekt o gostiščih, prenočiščih in turističnih zanimivostih v Bohinju.

Da bi agilno društvo finančno zmoglo breme, ki si ga je naložilo v prizadevanju, da dvigne turizem v Bohinju, je gostinska zbornica za radovljiski okraj odstopila društvu gostišče »Savica«, okrajni odbor pa je prepustil društvu tudi vso akumulacijo od tega podjetja. To pa seveda ni bilo povšeči planinskemu društvu Ljubljana, ki je z vsemi mogočimi sredstvi poskušalo dobiti »svojo postojanko« nazaj in jo je končno (kljub prvotni razlastitvi) tudi dobilo. Prav taka je zgodba o karavliji pri slapu Savice. Tudi to karavlijo je prvotno dobilo »Turistično društvo« Bohinj, da jo preuredi v gostišče. In spet se je vmešalo PD Ljubljana in preko arbitraže doseglo, da se tudi ta postojanka odvzame Bohinjcem. Bohinjci se spričo takih postopkov upravičeno sprašujejo, kdaj bo konec tega monopoliziranja, ki je močna ovira pospeševanja tujskega prometa.

V letošnjem letu ima »Turistično društvo« obsežen delovni načrt, ki pa ga bo uspešno izvedlo le, če bo naletelo pri merodajnih forumih na več razumevanja kot doslej.

Praznik v „Pletenini“

Preteklo soboto so izvolili nove DS v mestni pekarni, trgovskih podjetjih »Tkanina« in »Preskrba« ter v »Pletenini« v Kranju.

Posebno živahno pa so se pripravili za te volitve v tovarni »Pletenina«. Volišče so imeli lepo okrašeno in je bilo odprto več ur.

Ze daj časa se je kolektiv pripravil na volitve v nov DS. Na številnih sestankih, ki so jih imeli, so razpravljali o uspehih in problemih podjetja, o delavskem upravljanju itd. Znano je, da je v tem kolektivu zaposlenih največ žena, zato zbor »Prešeren« iz Kranja in so tudi v DS najštevilnejše. Vtovarniški ženski pevski zbor.

do letos postavili tudi pred in-formacijsko pisarno, uredili so kažipote za vse izletniške točke in izdelali detajlen prospekt o gostiščih, prenočiščih in turističnih zanimivostih v Bohinju.

Da bi agilno društvo finančno zmoglo breme, ki si ga je naložilo v prizadevanju, da dvigne turizem v Bohinju, je gostinska zbornica za radovljiski okraj odstopila društvu gostišče »Savica«, okrajni odbor pa je prepustil društvu tudi vso akumulacijo od tega podjetja. To pa seveda ni bilo povšeči planinskemu društvu Ljubljana, ki je z vsemi mogočimi sredstvi poskušalo dobiti »svojo postojanko« nazaj in jo je končno (kljub prvotni razlastitvi) tudi dobilo. Prav taka je zgodba o karavliji pri slapu Savice. Tudi to karavlijo je prvotno dobilo »Turistično društvo« Bohinj, da jo preuredi v gostišče. In spet se je vmešalo PD Ljubljana in preko arbitraže doseglo, da se tudi ta postojanka odvzame Bohinjcem. Bohinjci se spričo takih postopkov upravičeno sprašujejo, kdaj bo konec tega monopoliziranja, ki je močna ovira pospeševanja tujskega prometa.

V letošnjem letu ima »Turistično društvo« obsežen delovni načrt, ki pa ga bo uspešno izvedlo le, če bo naletelo pri merodajnih forumih na več razumevanja kot doslej.

Velja tistim, ki se čutijo prizadete!

»Hvala! Bom kar brez štafetne palice.« (Iz »Totega lista«)

V soboto, 28. marca ob 17. uri bo v stranski dvorani Sindikalnega doma v Kranju javno

ŽREBANJE

Vabimo vse naročnike in bralce našega lista

»GLAS GORENJSKE«

Ena vas - dva domova?

Oživiljanje klerikalizma v Struževem

Ze v stari Jugoslaviji je v Struževem pri Kranju klerikalna politika začrtala mejo med kmečkimi in delavskim predelom. Kot da bi hoteli izrabiti lego vasi, so nekateri od »zgor-

njih« s prezirno gledali na »spodnje« — delavce. Narodnoosvobodilna borba in globoke povojne družbene spremembe so se odrazile tudi v Struževem. Klerikalizem, oportunističen in nadutost so se očitno poskrili pred močjo nove dobe. Prijateljska vez med delavci in kmeti je bila ustvarjena. Iz splošne aktivnosti in sproščenosti je vznikla skupna potreba po kulturnem domu.

In sovražnik? — Stara miselnost? Previdno so molčali. Bili so oprezni in zlomljeni zaradi tolike moči javnega mnenja. Molčali so, ker so vedeli, da bi se marsikateri domačin lahko spotaknil ob njihovo zadržanje v času borbe. Molčali so, ker jim je nova doba spodnašala tla pod nogami. — Pa ni bilo dolgo tako. Kmalu so se začeli oglašati, v začetku bolj previdno, pozneje vse glasneje. Bili so prvi glasniki oportunističnega in kljubovanja združništva, pozneje vsem ukrepom ljudske oblasti. Začeli so sejati staro sovražstvo med prebivalci kmečkiga in delavskega predela.

Kaj mora vedeti sleherni staršina gospodinjstva? (Nadaljevanje na 2. strani.)

Množične organizacije proti takim in podobnim pojavom niso ukrenile ničesar. Njihova vodstva niso bila dosledna in odločna in so samo za zaprtimi vrati obsojala posamezne pojave. To daje slutiti, da se je marsikdo bal zamere, ali raje je molčal na račun skromnih uslug (lončka mleka, vreče krompirja itd.). Jasno je, da je taka kompromisna politika še pospešila rast oportunističnega in klerikalnih tendenc. Posamezniki so sicer odločno povedali svoje, vendar to ni bilo kolektivno mnenje, ali celo javno izraženo mnenje večine prebivalcev Struževga.

Eden od vzrokov pa je tudi v tem, da so mnogi politični delavci v vasi često zastopali odločno in pravilno stališče na ožjem sestanku, v vsakdanjem življenju pa so se prilagajali in stvari gledali bolj »praktično« in »realno«, — vse iz perspektive lonca. Zato so tudi marsikdaj prikimali »nemomajnemu« dokazovanju raznih »gospodarstvenikov«, ki jih politika »nič ne zanima«. (Nadaljevanje na 3. strani)

O POPISU PREBIVALSTVA

V kranjskem okraju so v teku priprave za izvedbo popisa prebivalstva, ki bo trajal od 30. marca do 3. aprila t. l. Od popisa nas loči le nekaj dni. Vprašajmo se, ali smo se na to veliko in pomembno statistično akcijo dovolj pripravili in ali je za popis določeni kader usposobljen in prebivalstvo dovolj poučeno?

Naš okraj je razdeljen na 688 popisnih okolišev. Za popis pa je določenih 415 aktivnih in 82 rezervnih popisovalcev, ki so v posebnih seminarjih usposobljeni za to delo. Seminarje so vodili v glavnem tajniki občinskih popisnih komisij s pomočjo okrajnih inštruktorjev, organizirale pa so jih občinske popisne komisije. Doslej so bile nekatere občinske

ke popisne komisije res aktivne, marsikje pa so napravile delo tajniku, ki seveda vsega same ne bo zmogel!

Za tako važno popisno akcijo, kakor je ta, ni dovolj, da so o popisu poučeni le člani komisij, inštruktorji in popisovalci. S popisom se morajo seznaniti vsi prebivalci, zlasti starešine gospodinjstev, ki odgovarjajo za točnost odgovorov v popisnicah. Zato je nujno, da sleherni prebivalec članke, ki jih prinaša o popisu prebivalstva dnevno časopisje, posluša poročila po radiju in si pogleda navodila in obrazce, ki so jih občinske komisije nalepila na oglasne deske.

Kaj mora vedeti sleherni staršina gospodinjstva? (Nadaljevanje na 2. strani.)

Ena vas - dva domova?

„Tujega nočemo - svojega ne damo!“

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vse to je privedlo razmere v Struževem zopet na staro pot. Nasproti tem razmeram stoji veliko, v grobem dograjeno poslopje s tremi trakti — z dvorano za predstave, knjižnico, klubskimi prostori, prostori za trgovino za kmečke stroje. Poslopju so prvotno dejali »Zadružni dom«, danes pa se sliši, da bo nosil ime »Kulturni dom«. Naj bo že kakorkoli, prostora v njem je dovolj za vse. Pa je vendar prav ta dom postal kamen spotike in sredstvo za oživiljanje reakcionarne miselnosti.

V spodnjem delu doma so prostori za kmečke stroje dovolj suhi in prostorni. Kljub temu nekateri kmetje trdijo, da so neprimerni, ker so pač spodaj. Nekateri so celo menili, naj stroje postavijo v dvorano za kulturne prireditve. Stvar je še bolj zapletena zato, ker posestnik Krt ne da sveta (na njegovem je pozidan tudi dom), da bi lahko speljali pot do glavne ceste. Svet je peščen. Kmetu so ponujali dobro zemljo v zameno, pa je Krt noče, ker pravi da od beračev (delavcev) nič ne mara in ker da se drži maršalovih besed: »Tujega nočemo, svojega ne damo!« Seveda tej Krtovi samovolji nihče nič ne more, ker so naši zakoni, ki so jih izglasovali delovni ljudje, taki, da on lahko po mili volji izgrava prav te delovne ljudi. Vsaj tako mu jih razlaga domačin Sotelskec, študent I. letnika prava.

In kaj torej storiti s prostori, ki nimajo odvoza? Oportunistem je našel izhod tudi tu. »Če nam ne dajo zgornjih prostorov, pa si postavimo svoj dom, svoje prostore za stroje!« je šepnila reakcija. Te »pametne« ideje so se hitro oprijeli. Pravijo, da imajo denarja dovolj, saj da bo finansirala kmečka zadruža. Treba je bilo samo »odtjati« kmeta Pleša, ki se je malce upiral. No, ker je denarja dovolj in ker so bili plačniki širokogrudni, je baje pristal in odstopil zemljo. In ta-

ko se je razširila po Struževem kaj čudna vest: Nekaj deset metrov poleg sedanjega doma naj bi zrasel nov kmečki dom, oz. prostori za kmečke stroje.

Posestnik Krt oholo in bahavo odmerja delovnim ljudem prostor okoli doma. Par metrov se je namenil dati ob zidu zemlje, — toliko da bodo ljudje lahko stali pod kapjo, več ne. Obljubil je celo, da bo napravil ograjo, da bi mu kdo ne pohodil peska. In ta dom, ki bo kulturno žarišče bližnje kranjske okolice, ki bo imel kinodvorano (predvidevajo celo šolo), trgovino itd. bo zaradi oholosti posameznika v naravnost smešnem položaju.

„Titan“ ima nov delavski svet in novo livnico

Na koncu Perovega v Kamniku dela tovarna »Titan«, ki proizvađa od vseh kovinarskih podjetij v naši državi največ izdelkov za široko potrošnjo in to predvsem kuhinjskih potrebščin. Razen tega so zelo iskane tudi njihove precizne tehtnice in fitinge pri vodovodnih in elektro instalacijah. Letos so fitinge začeli tudi izvažati, prav tako pa so številnim svojim izdelkom dodali še dva nova: dve vrsti ključavnice za kolesa. Družbeni plan so močno presegli in ostvarili 30 milijonov presežka akumulacije. Za svoje delavstvo so preuredili veliko dvonadstropno stavbo bivšega vajeniškega doma, kjer bo dobilo stanovanje 13 družin in 16 samskih stanovalcev.

V soboto popoldne je bilo v Titanu zelo živo. Med prvimi v ljubljanskem okoliškem okraju so imeli volitve v nov delavski svet. Volitve so zaključili v pičli uri s 100% udeležbo. Volili niso samo upravičeno odstotni. Da je nad 450 volilnih upravičencev tako hitro opravo dolžnost, je šteti v prid dobri organizaciji, saj so se pred tem na mnogih množičnih sestankih dodobra pogovorili o

Množične organizacije na vse to molče. Prepuščajo, da drugi uveljavljajo svoje mnenje. Treba pa bi bilo vprašati take, kot so Krt in drugi, ali res mislijo, da se svet suče zaradi njih? Ali resno mislijo, da so od skupnosti povsem neodvisni? In ali so prepričani, da od skupnosti in od »beračev« nič nimajo? Kdo le jim je dal stroje, da građe prostore zanje? Kaj, če bi bila skupnost tudi do njihovih otrok tako ozkosrčna, kot so oni do skupnosti? Naj vedo samo to, da ves njihov prispevek skupnosti ne bi zadoščal za vzdrževanje niti ene od šol, v katere hodijo njihovi otroci. M. Z.

kandidatih in izbrali najboljšee na kandidatno listo. Imeli so tudi štiri volišča, ki so bila lepo okrašena. Izvolili so 40 članski delavski svet, v katerem je nad polovico novih članov, ki niso bili doslej v DS.

Nekaj dni zatem je začela v novi livnici obratovati nova kupa polna peč za sivo litino. Ta bo zelo dvignila produkcijo kuhinjskih potrebščin, ki jih naš trg vse bolj zahteva. To je ponovni uspeh delavske samouprave v Titanu, ki se kljub raznim težavam vse uspešneje uveljavlja.

In papirničarij na Količevem?

V torek so imeli volitve novega delavskega sveta papirničarji na Količevem. Izvolili so najboljšee kandidate, ki so jih pred tem izbrali iz ankete po oddelkih. Veliko volišče v sindikalni dvorani je bilo odprto ves dan. Volili so vsi volilni upravičenci.

Papirnica na Količevem je lanski zastoj zaradi pomanjkanja surovine izkoristila s tem, da je začela graditi nov modern oddelek za izdelavo specialne lepenke, med katero spada tudi prsčpana lepenka, ki se uporablja za izolacijo. V tujini je po njej veliko povpraševanje. Tako so med drugim že zaključili pogodbo s Turčijo za 30 ton tega blaga in tudi z ZDA so pogajanja v teku. Ta njihov izdelek je najboljšee kvalitete in je mnogo boljši od tврstnega inozemskega blaga. Nameravajo nabaviti tudi nov parni kotel, ki bo zelo dvignil proizvodnjo. Lani so dogradili tudi 6-stanovanjski blok za delavce. Pričeli so z izgradnjo kopalnice, ambulante in z adaptacijo starih tovarniških poslopj.

Dosedanji delavski svet je izdelal tudi desetletni perspektivni plan podjetja, v katerem sta med drugim zajeti: razširitev obratov in mehanizacija, s čimer se bo močno povečala zmogljivost proizvodnje. Nabavili bodo nov kartonski stroj, ki sam po sebi predstavlja velikansko vrednost. Kljub lanskoletnemu zastoju je papirničarja na Količevem prispevala v akumulacijo 80 milijonov več kot je predvideval družbeni plan.

O kalijevih gnojilih

Ko se je v sto in sto tisoč letih osušilo morje, so ostale na tem mestu samo še soli, ki jih je sčasoma prekrilo kamenje, tako da leže sedaj štiristo do tisoč metrov globoko pod zemljo. Rudarji jo sedaj kopljejo in dobavljajo tovarnam, ki jo očistijo nepotrebnih primesi in predelajo, tako da vsebuje 10 do 65% kalija, katerega rastline neobhodno potrebujejo.

Pri nas so znana tale kalijeva gnojila:

Kajnit — fino zmleta sol, ki vsebuje samo 10 do 15% kalija. Uporablja se za gnojenje peščenih zemelj in pašnikov. Po navadi gnojimo s kajnitom jeseni, 14 dni pred setvijo. Ker je prevoz zelo drag, kalija pa v kajnitu zelo malo, ga pri nas bolj redko uporabljamo.

40%-na kalijeva sol je pri nas in po vsem svetu najbolj znano kalijev gnojilo. Uporabljamo ga za vse kmetijske kul-

ture. Vsebuje kalium klorid, ki se v vodi hitro topi in takoj deluje kot hranilo. Ker se takoj veže z zemljo, ni nevarnost, da bi ga voda odplavila. Tako so bilke ali gomolji ves čas rasti preskrbljeni s kalijem. Ta sol se uporablja za vse posevke in nasade, najboljše pa vpliva na okopavine, zlasti na krompir, peso, korenje, sladkorno peso, trtje in sadno drevje. Gnojimo jeseni ali spomladi, če je le mogoče nekaj dni pred setvijo. Za žitarice porabimo 100 do 150 kg gnojila na 1 ha, za okopavine pa 150 do 200 kg, če je v zemlji zelo malo kalija, lahko količino povečamo tudi na 300 kg, zlasti pri okopavinah. Gnojimo površinsko, najboljše pa je gnojenje s podoravanjem ali brananjem. V trgovinah dobimo tudi 60%-no kalijevu sol.

Kaliumsulfat ali žvepleno kalij vsebuje 48 do 53% kalija. Uporabljamo ga za hmelj,

vinograde, sadovnjake in povrtnino, skratka za vse rastline, ki ne prenašajo klora. Lahko ga uporabljamo na vseh zemljiščih, najboljše pa deluje na onih, ki imajo dovolj apnenca. Gnojimo 10 do 14 dni pred setvijo in sicer s podoravanjem in brananjem. Na 1 ha porabimo 100 do 200 kg kaliumsulfata.

Kalijeva magnezija ali patent kalij vsebuje 26 do 30% kalija in 25% magnezij sulfata. Je specialno gnojilo za krompir. Gomolji ostanejo zdravi in ne požrijo, zaradi večje količine škroba pa ima tak krompir tudi boljši okus. Na 1 ha porabimo 200 do 300 kg kalijeve magnezije.

Doslej smo uporabljali samo 40%-no kalijevu sol, pripravljamo pa, da naši kmetovalci v bodoče gnoje industrijskim rastlinam in krompirju s kalium-sulfatom in kalijevu magnezijo.

Čakajo jih polne roke dela

V petek je bil občni zbor Zveze borcev Kranja. Predsednik Janez Škofic je imel daljši referat, v katerem je podal pregled dela z analizo dobrih in slabih strani organizacije. Njegova osnovna ugotovitev je: organizacija iz dneva v dan pridobiva na pomenu. Vse bolj iz razprave, ki je sledila, kot iz

Vida Šinkovčeva - Janina

poročila pa se da razbrati, da dejavnost organizacije le preveč po polževo narašča. Ni mogoče zanikati uspehov, ki jih je imela organizacija pri razvijanju in čuvanju tradicij NOB, krepitvi obrambne sposobnosti in drugih toriščih svoje dejavnosti, vendar pa ti uspehi še zdaleč niso zadovoljivi.

Tovarna gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju nima namena, prodajati svoje izdelke na drobno. Prodajalne, ki jih ima v večjih jugoslovanskih mestih, so bolj zastopstva za prodajo na debelo. Zato se tako pogosto dogaja, da niti ne vemo, da tak in tak gumijast predmet — že davno proizvajamo doma in ga ne uvažamo več. Ni redek primer, da se sprašujemo, od kod neki iz tujine prihajajo k nam gumijasti grelci, pa ne vemo, da jih delajo prav tu v Kranju.

Prodajalna, ki jo je v ponedeljek, 23. marca, »Sava« odprla v Kranju, ima torej prvenstveno namen, da seznanj domaćega kupca z vso raznolikostjo in bogato izbiro svojih izdelkov.

V novi, lepo urejeni prodajalni so bili zbrani vsi vodilni ljudje iz podjetja, ko je vstopil prvi kupec — devetletna Danica Škofičeva. Bila je malce začudena, da je v trgovini toliko ljudi. Pristopila je k prodajalni mizi in povedala, da jo je mama poslala po gumijasto gobo za umivanje — najnovejši izdelek tovarne »Sava«. Njeno začudenje je bilo še toliko večje, ko je slišala ceno 1,— din, en samcat dinar. Tako drobne dražbe niti ni imela. Ni vprašala, čemu vse to. Začu-

kmalu bo minilo osmo leto, odkar so člani odložili puške, zgodovinsko gradivo pa še ni zbrano. In ne samo, da ni zbrano, marveč se resno sploh ne zbira! Kje je muzej NOB? Mnoga manjša mesta po Gorenjskem ga že imajo, gorenjska metropola pa še ne. Dalje, kolikoli herojev še čaka na skromno oddolžitev s spominjsko ploščo: Ivo Slavec-Jokl, Janina, Tatjana Oderjeva, Milena Korbar itd., itd. Spomenik? Vsak dan prinaša s seboj nove zrne pozabe.

Borci, ki so dali svoja življenja, so nas moralno obvezali, da prevzamemo skrb za njihove otroke. Ne moremo pa trditi, da so ti otroci povsod deležni najboljšee vzgoje in skrbi. Podobno je z materialno preskrbljenostjo nekaterih partijskih vdov. Le-te pa so žal večših žrtve brezdušnih birokratov, ki jim oskrbovalnine oz. invalidnine dele kot miloščino ali pa celo odrekaajo sklicu-jujo se na »paragrafe«. No, tu je konferenca storila korak naprej: sklenila je ustanoviti komisijo. Vendar pa v prvem kot v drugem primeru velja ista nerazumljiva malomarnost! Povsem prav je imel predstavnik Ljudske armade, ki je dejal na konferenci, da skrb za socialno ogrožene ne pomeni, da se organizacija spreminja v socialno ustanovo, kot povsem nepravilno ugovarjajo posamezniki — to je humano politično delo.

Omembna vredna je tudi razprava tovariša Vinka Hafnerja. On je govoril o odnosu članov Zveze borcev do ljudske oblasti. Pred mestno občino stoji ogromne komunalne naloge, pri čemer bo ljudski odbor potreboval vsestransko podporo čla-

nov ZB, tako moralno kot v dejanjih. Dejal je, da bi člani morali bolj prizadevno sodelovati v organih ljudske oblasti in slednjim pomagati pri uresničevanju različnih ukrepov. Danes pa se žal dogaja, da posamezniki z nerazumevanjem spremljajo ukrepe odbora in v svoji nevednosti, ki izvira iz nerazgledanosti, podpirajo zlonamerne govorce. Precej je negotovanja, da se na takih in takih odgovornih položajih nahajajo ljudje, ki nimajo ravnaj najboljših moralnih in političnih spričeval. Tu se v marsičem pretirava, povsem pa pozablja, da so le-ti potrebni zaradi svojega strokovnega znanja. Prav strokovna nevednost je bila vzrok, da je marsikateri tovariš moral biti zamenjan na odgovornem položaju s strokovnejšim človekom. Pri tem se je jezil in morda postal celo kritikaster, ni pa si bil na jasnem, da je temu sam kriv, ker se ni potrudil strokovno osposobiti! Končno pa tu ni kaj kritizirati, saj imamo danes ljudsko samoupravo in vrsto organov družbenega samoupravljanja, preko katerih lahko delovni ljudje — v prvi vrsti pa prav člani ZB — kontrolirajo vso dejavnost vsakogar. Aktivnejše sodelovanje in kontrola bosta zagotovila, da bodo vsi organi delovali v korist in procvit občine.

Se in še bi se dalo pisati o vprašanjih, o katerih so govorili na konferenci in na sploh o delu ZB v Kranju, pa ni prostora. Za zaključek naj podčrtamo, da bo morala organizacija v prihodnje delovati z večjo prizadevnostjo in odgovornostjo, če naj člani odigrajo v življenju mesta vlogo, enako tisti iz časov oborožene revolucije.

Kako je Danica Škofičeva za dinar dobila 250 dinarjev

dene oči so bile dovolj zgoverni. Razložili so ji, da je pač tako srečna, da plača samo to simbolično ceno.

Kdo ve, ali je razumela, ali ne. Res pa je, da se je kmalu spet vrnila in iztegnila ročico z dinarjem: »Še eno gobo, prosim. Saj ni za mene. Je za nekoga fantka.« Res jo je pred vrati čakala gruča otrok.

Tokrat so ji razložili, da takole ne gre zmerom. Plačati bo pač morala 250 dinarjev. To ji ni bilo všeč in hitro je odšla. Otroci so na ulici priredili pravcat bojni posvet. Komaj je minilo nekoliko minut, že je vstopil deček istih let, gotovo tisti »neki fantek«. Korajžno se je približal prodajalcu in hotel go-

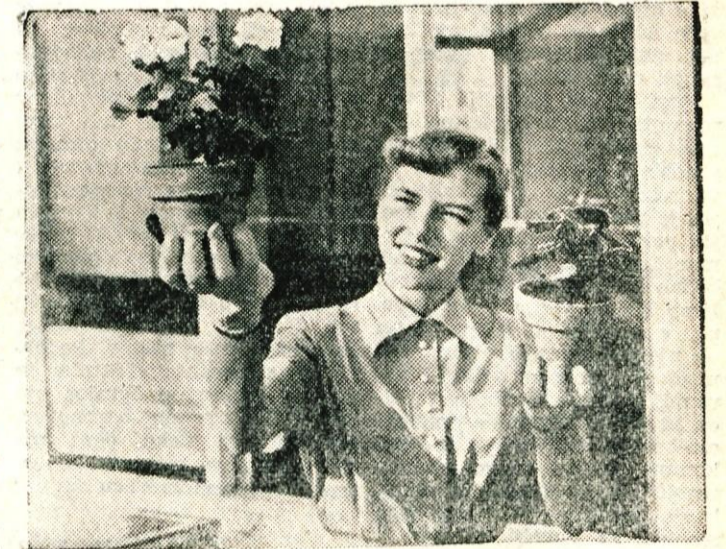
bo. Bliskovito je med ponudnimi izbral najdražjo in odločno izjavil, da nima denarja, da pa je prvi kupec, in da mora pač gobo dobiti zastoj. Vse ugovore je izpodbijal z vzrajnim molčanjem. Pravzaprav se ni motil. Bil je res prvi kupec — prvi moški kupec. To je bilo odločilo. Gobo je kupil za dinar, ki si ga je »izposodil« na lico mesta, in prejel pravilno izstavljeno pobotnico. Ni še dobro zapustil trgovine, ko ga je na pragu mimoidoča vprašala, koliko je plačal za gobo. Brez pomišljanja je odrezavo odgovoril: »Dve sto petdeset din!«

To sta bila prva kupeca v novi poslovalnici.

Novo sredstvo za izboljšanje zemljišč

Pred nedavnim je neka ameriška kemična tovarna iznašla novo sredstvo za izboljšanje zemlje, ki ga imenuje krillium. Krillium je kemična spojina iz skupine tako imenovanih poli-

ličin vlage in zraka ter razraščanja korenin. V nasprotju s humusom ni podvržen bakteriološkemu razpadanju, zato je njegovo dejstvo tudi dolgotrajnejše. Poizkusi so pokazali da se-

elektrolitov, ki so razstopljivi v vodi. Z njim nadomeščajo prirodni humus (črnico). En kilogram krilliuma lahko nadomesti 200 kilogramov humusa. Z njim pravzaprav spreminjajo slabo zemljo (težko, neporozno, glinasto, muljasto) v visoko plodno. To ni umetno gnojilo, ker nima hranljivih snovi, vendar je njegovo dejstvo še učinkovitejše. Krillium drobi gručasto in lepljivo zemljo ter tako omogoči vsesavanje velikih ko-

me hitreje vzklije, korenina, steblo in listje se močneje razraščajo, pridelek pa je tudi za polovico večji.

Na sliki vidite dve rastlini, od katerih se je leva že razvelela, ker je zemlji primičan krillium, druga pa je posejana krillium, druga pa je posejana krillium, le brez njegove primesi.

Nekaj za naše žene

Lično, praktično in poceni

Zaradi stanovanjske krize in še zmeraj visokih cen pohištva ni lahko dom tako urediti, da je prijeten in hkrati udoben. Zato bodimo pri nabavi novega pohištva res premišljeni in praktični. Isto velja tudi za razporeditev pohištva. Poskušajmo prostor čimbolj racionalno izrabiti in nabaviti res praktično stanovanjsko opremo, ki nam bo služila v kar največ namenov.

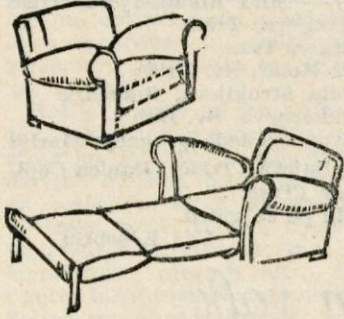
Predvsem si zapomnimo tole: Ne prenatrpavajmo sobe s pohištvom, pa če je še tako lepo! Če pogled v tako sobo je zaprt, četudi je pospravljena. In kretanje v takem prostoru? Zato odstranimo iz sobe vse, česar res nujno ne potrebujemo. Če nimamo drugih prostorov, kamor bi to odvisno opremo zместili, le-to prodajmo in si za izkupiček kupimo nove moderne kose pohištva, ki lahko nadomestijo tudi dva stara kosa.

Ni novost, da mladi zakonci ali samci naročajo namesto spalnice sprejemnice oz. dnevne sobe s kavčiči, ki jim služijo za postelje. Če so praktični, lahko v taki sobi z enim raztegljivim ali dvema kavčema, omaro, za obleko in knjižno omaro, mizo in nekaj stoli udobno prenočujejo kar štiri osebe.

Fotelj (glej slike!) in prav tako knjižno omaro je mogo-

če zvečer spremeniti v udobno ležišče. Če ni denarja za kavčiče, si lahko omislimo samo mizo s stoli, fotelj-posteljo in knjižno omaro-posteljo. Seveda brez visoke omare za obleko ne gre. Le-to pa naj nam mizar tako izdelava, da bodo v stranskem delu predali za perilo, pod obešalniki za obleko predal za čevlje, nad njim pa prostor za klobuke.

Ležišče že imamo, omaro za obleko in prostor tudi, ter mizo s stoli. Vse to bo brez ti-

stih drobnih, za oko skoraj nepaznih okrasnih predmetov precej borna. Zato poskrbimo

najprej za zavese na oknu. Če nam blagajna ne dopušča najboljših tkanin, si kupimo tiskano blago, iz katerega sešijemo ljubko prečno zaveso in dve podolžni ožji zavesti, ki jih vse okrasimo z volani iz istega blaga. Lepša je seveda klekljana zavesa ali zavesa iz fine prosojne tkanine. Ne pozabimo na cvetje, ki daje stanovanju zaželeno svežino. Če je sveže cvetje za vaze predrago, si omislimo vsaj lončnice in stojala zanje. Prav primerni so vedno zeleni listavci pa tudi lončnice, ki pogosteje cveto. Stojalo lahko postavimo tik okna in s tem zakrijete praznino, če segajo zavese samo do konca oken. Lepo je, če stene okrasimo z umetniškimi slikami. Olja so precej draga, lahko pa si poceni nabavimo lesoreze, linoreze ali druge grafike. Sobe ne bo kvarila niti lepa umetniška fotografija.

Tla, četudi so parketna in lepo položena, so brez preprog zelo borna. Zato si poskušajmo nabaviti trpežno pa vendar ceneno preprogo, ki daje zlasti v zimskem času stanovanju toplino.

Eleganten spomladanski kostum z istobarvnim klobučkom. Če hočete biti moderne, si kupite blago peščene, svetlo sive ali medeno rumene barve. V toplih dneh lahko nosite kostum brez bluze.

Sol v gospodinjstvu

Sol je vsekakor najvažnejša začimba. Če je ni dovolj, ni niti juha niti pečenka dobra. Hudo pa je, če je je v jedi preveč, kar se zlasti mladim gospodinjstvom kaj rado zgodi. Tedaj si pomagamo z jedilno sodo. V presoljeno jed jo vržemo za nožovo konico in tako slanost omilimo. Če je presoljena juha, si lahko pomagamo tudi s krompirjem. Nekaj koščkov olupljenega krompirja vržemo v jed in ga vzamemo ven, tik preden je jed skuhana.

Sol tudi drugače lahko koristno porabimo v gospodinjstvu. Testo se v pečici ne bo ožgalo, če potresemo pod posodo malo soli. Razne narastke, ki jih pečemo v porcelanastih ali steklenih skledah, denimo v pečico na pekači, ki smo jo precej potresli s soljo. Okna in ogledala bomo lepo

umile, če bomo dale v toplo vodo nekaj soli. Steklenico za vodo, v kateri se je nabralo apno, bomo najhitreje očistile s slano vodo, ki smo ji dodale kisa.

Kadar pripravljamo zrezke, jih osolimo tik preden jih spečemo, da zaradi soli ne bo odtekel mesni sok, ki daje mesu prijeten okus. Kadar mesimo testo, pazimo, da ne pride sol v dotiko s kvasom, zakaj sol kvasu zelo škoduje!

Praktičen nasvet

Šivalni stroj zahteva nego. Zato ga očedi prahu prav povsod. Kamor ne moreš s krpo, boš posegla s kurjim peresom ali s tanko palčico, ovito s krpo. Pred čiščenjem namaži stroj s petrolejem in nato z oljem. Olje za šivalne stroje dobiš skoraj v vseh trgovinah.

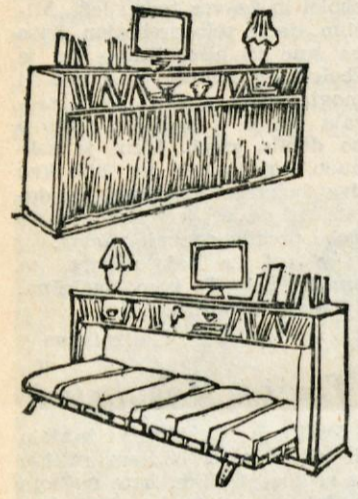
Recepta

Lovska pečenka

Ostanke pečenke in suhega mesa zmelji. V masti prepraži čebulo, ji prideni zmleto meso in dodaj soli in popra. Prideni 2 mešani (gorški) jajci, 2 rumenjaka, nekoliko snega in 3 do 4 žlice drobtin, limonove lupine in gorčice. Vse dobro pregneti in naredi klobaso, potisni vanjo nekaj trdo kuhanih olupljenih jajc in peči v zadostni količini masti.

Pariška plošča

Zmletim ostanom kuhane ali pečene mesa daj eno čebulo, vse zalij z juho in naloži v pekačo. Zvrkljaj 2 ali več jajc z nekoliko smetane ali mleka, dodaj dosti peteršilja in zmes enakomerno zlij čez ostanke, ne da bi jih mešal. Ko jajca zakrknjejo, jedi ne obračaj, ampak jo z lopatico nalagaj na tople krožnike. Jed serviraj s solato.

Moja mati je pohvalno pokimala. — Kako dolgo neki pa ostanajo tukaj starši? je spet vprašala Liziko. — Da, tega ne ve, to je odvisno od matere; vendar ostanajo navadno kake štiri tedne v kraju. — Res, ali pa ima tudi topel plašček za nadaljnje potovanje? Zakaj takole v oktobru jo bo že zeblo na odprtem vozu. — No, je menila Lizi, plašček že ima, a da je zelo tanek; v njem jo je že zeblo, ko so potovali sem.

In zdaj je bila moja dobra mati tam, kamor si je že ves čas prizadevala priti. „Cuj, mala Lizi,“ je dejala, „v omari imam dober plašč še iz časov, ko sem bila vitko dekletce; toda zdaj sem odrasla in hčere nimam, ki bi ji mogla prenesti. Le pridi spet jutri, Lizi, pa dobiš topel plašček.“

Lizi je od veselja zardela. V trenutku je poljubila materi roko in jo spravila s tem v veliko zadržgo; saj veš, da tu pri nas nismo dosti za take norčije! — Na sčeo sta zdaj prišla oba moža iz delavnice. „To pot rešen,“ je vzdihnil moj oče; toda — „I!“ Svareči žugajoči kazalec je pomenil konec moje pokore.

Veselo sem stekel v hišo in na materin ukaz prinesel njeno veliko ruto. Da bi Jurčka, ki je komaj ozdravel, obvarovali sicer dobro mišljenega, a vsekakor neprijetnega vzkliranja počestne mladeži, ki ga je spremljala na poti sem, smo ga zdaj srbno zavili. Potem ga je Lizi vzela v naročje, gospod Tendler pa je prijel njo za roko. Med zahvaljevanjem sta zadovoljno odšla po cesti navzdol proti Strelskemu domu.

— — —
Zdaj se je pričel čas najlepše otroške sreče. — Lizi ni prišla samo prihodnjega dne, temveč je prihajala tudi naslednje dneve; zakaj prej ni odnehala, preden ji ni mati dovolila, da je tudi sama šivala svoj novi plašček. Sicer je bilo delo, ki ga je mati zaupala njenim drobnim ročicam, res bolj navidezno, vendar pa je menila, da je otroka treba navajati k delu. Nekajkrat sem prisedel k njima in v veliko veselje bral iz Weissove knjige „Priatelj otrok“, ki mi jo je bil nekoč kupil oče na neki dražbi. Takih zabavnih knjig še ni poznala. „To je lepo!“ ali „Oj, kakšne stvari so na svetu!“ takole je večkrat vzklila med branjem in položila roke s življenjem v naročje. Casih me je tudi od spodaj pogledala z nenavadno pametnimi očmi in dejala: „Da, če le zgodbiča ni zlagana!“ — Tako mi je, kakor da jo še danes slišim.

7 THEODOR STORM
USTOBRBEC
Prevedel Rudolf Kresal

Pripovedovalec je pomolčal in v njegovem lepem moškem obrazu sem videl izraz tihe srče, kakor da je to vse, kar mi je povedal, sicer minilo, nikakor pa ni izgubljeno. Čez nekaj časa je spet začel.

Nikoli šolskih nalog nisem boljše pisal, kakor v tistem času, zakaj dobro sem čutil,

da je očetovo oko zdaj bolj pazilo name, nego kdaj koli poprej in da sem mogel občevanje z lutkarji ohraniti le za ceno velike pridnosti. „Tendlerjevi so spodobni ljudje,“ sem slišal nekoč reči očeta; „krojaški krčmar jim je danes odkazal tudi pošteno sobico; vsako jutro plačajo svoj račun; samo, je menil stari, da je silno malo kar porabijo. To pa meni,“ je dostavil oče, „bolj ugaja, kakor krčmarju; gotovo mislijo na prihranek za veliko silo, kar sicer ni navada pri ljudeh te vrste.“ — Kako rad sem slišal hvaliti moje prijatelje! Zakaj to so bili zdaj vsi; celo gospa Tendler mi je zelo prijateljsko pokimala izpod slavnika, kadar sem — lahko kar brez vstopnice — zvečer smuknil mimo njene blagajne v dvorano. — In kako sem tekel zdaj vsako dopoldne iz šole! Saj sem vedel, da bom doma ugledal Lizi pri materi v kuhinji, kjer je opravljala vsakovrstna drobna dela, ali pa je sedela v vrtu na klopi s knjigo ali kakim šivanjem v roki. In kmalu sem jo lahko zaposil tudi pri svojem delu; zakaj potem, ko sem mislil, da sem se že dovolj poglobil v stvar, nisem nameraval nič manj, kakor

da tudi jaz postavim lutkovno gledališče. Najprej sem začel rezljati lutke, pri čemer mi je gospod Tendler, ne brez dobrodušne navihanosti v svojih majhnih očeh, pomagal z nasvetom in dejanjem pri izbiri lesa in rezbarskih nožev; in res je iz kosa lesa kmalu štrlel v svet mogočen Jurčkov nos. Ker pa se mi je po drugi strani zadelo nesančкова obleka iz nankinga premalo zanimiva, je moral Lizi iz krpic, ki jih je spet prispeval stari Gabrijel, izdelati plašče in telovnike z zlatimi in srebrnimi našilki za bog si vedi kakšne bodoče lutke. Casih je prišel k nama iz delavnice tudi stari Henrik s svojo kratko pipo, pomočnik mojega očeta, ki je, kolikor morem pomniti, spadal k družini; tedaj mi je vzel iz roke nož in dal rečem tu in tam pravo podobo. Toda moji domišljiji že ni hotel več zadostovati Tendlerjev glavni in vodilni Jurček; hotel sem ustvariti še nekaj povsem drugega; za svojega Jurčka sem si izmislil še tri nadaljnje, doslej nevidne in sila učinkovite členke, s katerimi naj bi migal z brado v stran, z ušesi sem in tja, spodnjo ustnico pa dvigal in pobešal; in vsekakor bi bil tudi postal prav nezasišlan krasotec, če le ne bi bil nazadnje spricho vseh svojih členkov propadel že takoj ob rojstvu. Na žalost tudi ni ne palatin Siegfried ne katerikoli drug junak lutkovnih iger doživel z mojo roko vselega vstajenja. — Bolje se mi je posrečilo zgraditi podzemno votlino, kjer sem v mrzlih dneh sedel skupaj z Lizi na klopi in ji pri medli svetlobi, ki je padala skozi šipo, vdeto v strop, bral zgodbe iz Weissove knjige „Priatelj otrok“, ki jih je rada zmerom znova poslušala. Tovariši so me pač dražili in me zmerjali z dekletčevim hlapcem, ker sem namesto z njimi zapravljaj prosti čas z lutkarjevo hčerjo. To mi je bilo malo mar; saj sem vedel, da je govorila iz njih samo zavist, in kadar mi je bilo tega preveč, sem ob priliki tudi prav krepko uporabil svoje pesti.

Toda vse v življenju traja samo nekaj časa. Tendlerjevi so uprizorili vse svoje igre; lutkovni oder v Strelskem domu so podrl; pripravljali so se, da odpotujejo dalje.

ZANIMIVOSTI POŠIRNEM SVETU

TRGOVINA Z OTROKI

Kanadske oblasti so pred kratkim odkrile zločinski trgovanje z otroki. Otroke vtihotaplajo iz Kanade v ZDA, kjer jih z velikim dobičkom preprodajajo. V Torontu so ti zločinski trgovci kupili n. pr. 2) deklco po 250 dolarjev, v New Yorku pa so jih prodali po 2000 dolarjev.

Afero so odkrili ob aretaciji zakonskega para, obdolženega, da je ilegalno preskrbel krstne liste za svoje otroke — ki jih ni imel.

Tudi zločinski trgovci z deco so že za mrežami. Prijeli so jih v Torontu, ko so hoteli odleteti z avionom v ZDA in tam prodati ljubko deklco.

V NEMČIJI SE ZMERAJ PREGANJAJO ČAROVNICE

Hamburška Zveza za zatiranje vraževernosti javlja, da so v srezu Stormarn vraževerniki napadli več ljudi, češ da so klicali vrage.

V vsej Zapadni Nemčiji so vraževerniki lani napadli skupno 65 ljudi kot čarovnike in čaravnice.

RAZPRODAJA FARUKOVE FILATELISTIČNE ZBIRKE

V Kairo, prestolico Egipta, se je pripeljal znani londonski filatelista George Gootrey katalogiziral Farukovo zbirko poštinih znamk, ki je ena največjih na svetu. Strokovnjak meni, da bo to delo opravil v enem mesecu. Znamke bo egiptovska vlada, ki jih je zaplenila, razprodala v začetku 1954. leta.

NAJSTAREJSI OBČINSKI PREDSEDNIK NA SVETU

Francoz Edmond Matis, najstarejši občinski predsednik na svetu, je pred nedavnim obhajal svoj 101. rojstni dan. Ob tej priliki je izjavil, da bo na prihodnjih volitvah spet kandidiral. Matis je že 75 let predsednik mestne občine Vesoul, ki ima nad 10.000 prebivalcev in leži v znani vinorodni pokrajini Burgundiji.

ODKRILI SO 6 NEZNANIH RAFAELOVIH SLIK

V neki stavbi na trgu Sv. Petra v Rimu so odkrili 6 doslej nepoznatih slik slavnega italijanskega slikarja Rafaela Santija. Slike so našli za zidom, ki so ga postavili v 16. stoletju. Umetnine so nepoškodovane in vzbujajo v umetniških krogih ogromno zanimanje.

V AVGUSTU DOBIMO HELIKOPTERJE

Glavni štab ameriških letalskih sil v Evropi je že naročil helikoptere za Jugoslavijo. Izdelali jih bodo v Angliji. Helikopteri bodo opremljeni z ameriškim motorji in vsemi potrebnimi deli in pripomočki za shranjevanje na kopnem.

NOVE INDUSTRIJSKE ROKAVICE

Na letošnjem industrijskem sejmu v Londonu bo obiskovalcem na ogled tudi velika zbirka industrijskih rokavic, spletenih iz polivinil-klorida.

Po vsej verjetnosti bo ogromno zanimanje za pletene rokavice, ki so samo na dlaneh prevlečene s polivinil-kloridom, zaradi česar so zelo zračne.

Ista tvrdka bo razstavljala tudi dežne plašče in obleke iz trpežnega blaga, impregniranega s polivinil-kloridom. Baje ima tako impregnirano blago veliko prednost pred gumiranim in drugim tradicionalnim neprepustljivim blagom, ker ne poka in se polivinil-kloridna plast ne lušči. Blago, impregnirano s polivinil-kloridom, se tudi ne sprijemlje.

In tako sem stal potem nekega viharnega oktobrskega popoldneva zunaj pred mestom na visokem hrbtu resave, gledal zdaj na široko peščeno pot, ki izginja proti vzhodu v golem svetu, zdaj hrepenče nazaj proti mestu, ki je v izparini in megli ležalo v nižavi. In tedaj je priropotal tisti voziček z dvema visokima zabojema in s čilim konjičem v ojnčavi. Gospod Tendler je sedel zdaj spredaj na deščici, zadaj pa Lizi v novem toplem plaščku zraven matere. — Od njih sem se bil poslovil že pred prenočitvenim; potem pa sem tekel naprej, da bi vse še enkrat videl in dal Lizi v spomin knjigo Weissovih „Priatelj otrok“, kar mi je oče dovolil; tudi vrečico kolačkov sem kupil zanjo za nekaj privarčevanih nedeljskih šestic. — „Stojte! Stojte!“ sem vzklilil zdaj in zdrvel z griča, poraslega z reso, proti vozu. — Gospod Tendler je nategnil vajeti, rjavec se je ustavil in izročil sem moja majhna darila Lizi na vozu. Položila jih je zraven sebe na sedež. Ko pa sva se, ne da bi spregovorila besedico, prišla za obe roki, sva uboga otroka glasno zajokala. V tistem trenutku je gospod Tendler že počil po konjiču. „Zbogom, fant! Ostani priden in lepa hvala tudi tvojemu očetu in tvoji mamici!“

„Zbogom! Zbogom!“ je vzklila Lizi; konjiček je potegnil, zvonček na njegovem vratu je zazvončkljal; čutil sem, kako drse drobne ročice iz mojih, in odpeljali so se v široki svet.

Spet sem se vzel po robu poti in nepremično gledal za vozičkom, kako je tekel skozi peščeni prah. Vse manj sem slišal zvončklanje zvončka; enkrat sem še ugledal okoli zabojev frotati bel robček; potem se je bolj in bolj izgubljalo vse v sivi jesenski megli. — Tedaj mi je leglo na srce nekaj kakor smrtni strah; nikoli več je ne boš videl, nikoli več! — „Lizil!“ sem zavpil,

